

BAKGRUND

Konstruktioner där tak eller delar av tak ansluter vinkelrätt mot varandra förekommer ganska ofta. Det kan röra sig om hela vinkelbyggnader, takkupor, farstukvistar mm. Man lägger en vinkelränna, vanligtvis av plåt, mot underlagstaket och låter sedan taktäckning delvis täcka över rännan och får där en avrinning för regnvattnet från de anslutande takytorna. Denna konstruktion benämns rännadal. I snörika områden händer att takpannor går sönder i och runt rännदार. När det gäller södra och mellersta delarna landet är detta inte vanligt men från snözon 3,0 och högre bör man överväga åtgärder för att förbygga skador.

NÄR UPPSTÅR SKADOR?

Så länge snön ligger stilla på taket så skadas inte takpannor av tyngden. Däremot när snötyngden börjar röra på sig så kan pannor gå sönder och inte sällan är det de tillkapade passbitarna närmast rännan som brister. Vid ett takbyte när gamla, lite skrovliga och ofta moss- och algbevuxna, takpannor byts mot nya betydligt blankare ändras förutsättningarna för snön avsevärt. När temperaturen slår om till plusgrader bildas en vattenfilm mellan snötäcket och takpannorna och snön börjar röra på sig. Värmeläckage från inomhustemperatur genom yttertakets är också en vanlig orsak till isbildning under snötäcket och medför skador på pannor. Vid återkommande problem bör detta kontrolleras noggrant

Rännadal

UTFÖRANDE AV RÄNNDAL

Rännदार är känsliga delar av takkonstruktionen och skall utföras omsorgsfullt. Pannorna skall kapas i raka linjer och spolas rena från damm omgående.

- Använd **halvpannor** så alla passbitar blir minst en halv panna bredd. Gäller för Palema.
- **Limma** alla passbitar med betonglim mot en hel panna.
- Passbitarna bör **inte sticka ut** mer än ca 15-20 mm över vinkelrännans nerbockning.
- **Slipa** bort klacken på passbitens undersida på den del av pannan som hamnar på vinkelrännans plåt. Pannorna måste ligga stabilt på bärläkten och får inte lyfta någonstans.
- **Spika, skruva eller fäst** med clips två hela pannor närmast vinkelrännan på varje rad.

Snökrok
Art nr 0814 ..

Snöglidkrok
Art nr 0813 ..

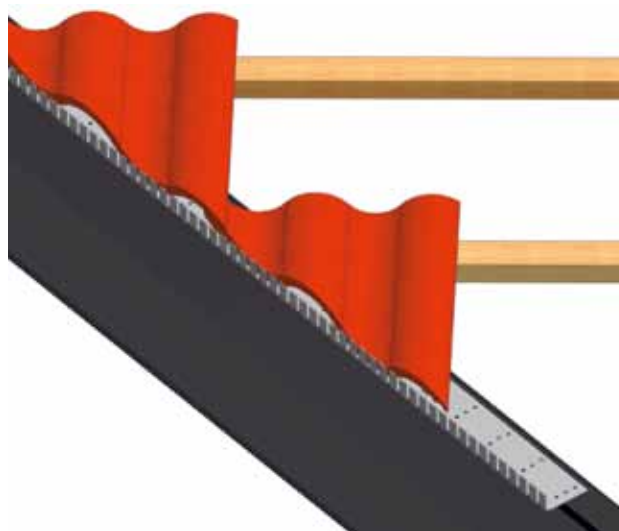
ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR ELLER NÄR SKADOR UPPSTÅTT

För att hindra snön från att glida på takytan kan snökrokar eller snöglidkrokar monteras på ett enkelt sätt på takpannorna. Dessa produkter skiljer sig lite i sin utformning men fungerar enligt samma princip. De krokas på takpannan och skapar en förtagning mellan takytan och snötäcket. Som regel kan man säga en krok på var tredje takpanna på de takytor som ansluter mot ränn dalen. Alltså ca 3-4 st/m² takyta. Krokar skall inte monteras på kapade passbitar. För att ytterligare förstärka ränn dalen kan ränn dalsbeslag monteras längs passbitarna mot ränn dalsplåten. Ränn dalsbeslaget har uppbockade fingrar som fungerar som stöd för passbitarna. Ränn dalsbeslagen, som är 1,1 meter långa och levereras i 5-pack, skruvas på vinkelrännans övre plana del.

Risk för överbelastning av takmaterialet finns alltid vid mycket stora snömängder. Noterar man snömängder över det normala för gällande snözon skall snö tas ner enligt avsnittet Underhåll nedan.

TEMPERATURVÄXLINGAR, DAGSMEJA OCH VÄRMELÄCKAGE

Temperaturväxlingar, dagsmeja och värmeläckage från inomhustemperatur är alla orsaker till det bildas först vattenfilm och sedan is mellan takpannor och snötäcke. En isskorpa under en mängd snö som kommer i rörelse när det blir tillräckligt med plusgrader skadar med stor sannolikhet takpannor och passbitar vid ränn dalen. Finns snö- eller snöglidkrokar monterade så fryser de fast i isskorpan och hela snö- och istäcket kommer istället att smälta och rinna ner i hängrännan. Mest utsatta är ränn dalar i syd- och sydvästlig riktning men vid stora temperaturväxlingar på vårvintern påverkas ränn dalar i alla väderstreck.

Ränn dalsssäkring
Art nr 1184 ..

STRUKTURPANNOR

Strukturpannor är ett alternativ till montering av snökrokar. Denna ytbehandling har ett granulat inblandat i färgen och ger en skrovlig yta på takpannan. Det är en helt annan teknik än den som användes på 1970-talet där sand från takpannorna hamnar i hängrännorna. Granulatet skapar en friktion på ytan som motverkar att snön glider. Strukturpannor har en stark tradition i Norge där snömängderna ofta är stora.

UNDERHÅLL

Kontroll och underhåll av tak är varje fastighetsägares ansvar. Vid stora snömängder behöver tak underhållas med skottning. Vikt på snö varierar mycket. Nyfallen torr snö väger mellan 50-100 kg/m³ medan hårt packad senvintersnö som börjar smälta kan väga 350-400 kg/m³. Tar man ner större ansamlingar av snö i ett sent skede av vintern innan snösmältningen startar så minskas risken för skador i ränn dalar betydligt. Var alltid noga med säkerheten och jobba alltid med godkänd utrustning som säkerhetssele och lina. Ta heller inte bort all snö från taket utan spara alltid ca 10-20cm.